

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quòd Humilitas est virtus magnorum. Cap. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Quod Humilitas, est virtus Magnorum.

CAPVT X.

B dicās causas humilitas gratissima Deo in nobis est, & ob eandem à quocumque sapiente intimis conatibus suscipienda, cui nihil magis gratum esse debet, quam Deo suo conditori placere, & se ad cœlestia dona capienda, & ad veram altitudinem præparare. Nunc ex alio capite sit nobis amabilis, quod ea appetitui nobis à natura insito plenissimè satisfacimus. Omnibus enim hominibus inest à natura ipsa eximia quædam ad magnitudinem inclinatio, & ad eminentiam super alios dominationem que propensio. Atque idem rerum auctor, qui seuit in mentibus nostris appetitam conseruationis, seuit & desiderium augmenti, vt non solum per diuturnū tempus simus, verum & in omni bono, tum naturali, tum viribus nostris quæsitō, crescimus. Hoc autem ita esse, ostendunt innumera studia hominum, ostendunt ambitiones & prentationes superbiorum, ostendunt contentiones, & bella principum huius sæculi, ostendunt denique cogitationes, & desideria, & opera, ab ipsa natura profecta, quæ in hoc aut palam, aut absconditè tendunt, vt augmentum boni, atque adeo aliquam magnitudinem acquiramus, vel aliquod malum, ac proinde aliquam paruitatem, & vilitatem refutemus. Sciebat diabolus, istud esse hominis desiderium, non studio quæsitum, sed cum ipsa hominis natura procreatum (quod certè per se bonum est, si non ad veritatem, & rationi contraria desinat) & ideo obiectione magnitudinis seeminam inescavit. Cui pomum offerens, & ad gustandum alliciens, dixit: Eritis sicut Dij scientes bonum & malum.] Mulier verò vt audiuit ab aduersario, quemadmodum scribit Chrysostomus, quod ideo efum hunc prohibuisset Deus, quia sciret oculos nostros apertos futuros, & nos sic vt Deos fore, scientes bonum & malum, diuinitatis spe inflata, magna quedam secum concipiebat.] Perit illa, perit & sponsus eius, pater noster Adam, peritimus & nos, quia hic appetitus magnitudinis exorbitauit, & non se intra limites rationis continuit. Superbia fuit illud desiderium, quoniam in excellentiam homini veritatem tetendit, & magnitudinem non debitam inquisiuit. Est autem hoc malum humilitatis oppositione sanandum, quæ non erit difficilis, nec nostro appetitui contraria, si ostenderimus, humilitatem esse veram magnitudinem, quæ homines magnos faciat, & ad altitudinis fastigium adducat.

Humilitas virtus est Magnorum, aut (si ita vis vt dicamus) est magnatum Ecclesiæ, quoniam est virtus perfectorum: & illi, omnium etiam insipientium iudicio, sunt magni, & virtute, donis, & dignitate præcellsi. Liceat nobis ad hoc explicandum verissimam quandam, sed nescio an ab alio assertam, humilitatis distinctionem inuichere. Sicut enim duæ sunt partes eius virtutis, quæ appetitum venereorum comprimit: altera vocatur continentia, quæ non sine difficultate, & pugna veneris reluctatur: altera vocatur castitas, quæ suauiter, & cum exigua, aut nulla contradictione metis, & corporis mundiciem amplectitur. Sic omnino duplex est pars humilitatis: altera, quæ non sine tristitia, nec sine motibus superbiae insurgentibus, appetitum immoderatum proprie excellentiæ comprimit: altera, quæ cum incredibili hilaritate, & pace hunc appetitum regit, &

A infimum locum eligit. Illam primam humilitatis partem habent saltem in aliquo gradu omnes iusti, licet imperfecti: hanc posteriorem habent soli perfecti. Est ergo perfecta humilitas, magnorum virtus, id est, perfectorum, quæ eos vt vera magnitudo magnos & admirandos efficit. Fur, qui in votis habet thesaurum alicuius surripere, intensè scrutatur quo loco sit reconditus, ne si in alio loco quærat, vacuus, & cum sui laboris dispendio discedat. Superbia autem volens humilitatem diripere, eam in viris perfectis adoritur; signum igitur est eam in viris sanctis habere mansionem. Vnde quasi axioma inter viros spirituales est, quod superbia insidiatur perfectis. Et Dominus sanctum Iob per tot flagella, per tot pugnas, & post tam illustres de hoste victorias, ad incredibilem sanctitatem euectum, hortatur, vt sibi consulat, & modestè de se sentiat, ne astu diaboli ex contemplatione triumphum humilitatem amittat. Accinge, inquit, sicut vir lumbos tuos, interrogabo te, & responde mihi.] Vir appellatur, qui nimirum vias Domini fortibus & nõ dissolutis gressibus sequitur. Ei autem præcipitur, vt lumbos accingat, id est, vt superbiae motus post tot virtutum insignia sibi insidiantes cohibeat. Cum beatorum Iob, inquit Gregorius, tanta præditum castitate noverimus, cuius post tot flagella dicitur: Accinge sicut vir lumbos tuos, id est, sicut fortis restinge luxuriam: nisi quia alia est luxuria carnis, qua castitatem corrumpimus; alia verò luxuria cordis est, qua de castitate gloriamur? Dicitur ergo ei: Accinge sicut vir lumbos tuos, vt qui prius luxuriam corruptionis vicerat, nunc luxuriam restringat elationis; ne de patientia, vel castitate superbiens, tanto peius intus ante Dei oculos luxuriosus existeret, quanto magis ante oculos hominum & patiens & castus apparet.] Hæc ille. Cum ergo aliquem humillimum videris, eum reputa magnum, quia illum debes existimare perfectum. Has enim diuitias humilitatis perfectæ non quicumque, sed soli reges possident: illi scilicet, qui post importunas cum vitis, & immoderatis affectibus pugnas virtutem magnam, & planè regiam comparauerunt. E contra verò superbi viles sunt, pusilli, & despicabiles; quibus quia vera magnitudo deficit, ideo ineptus tumor, & quædam ridicula simulatio placet. Hos nullus metuit, nullus reuertet, quorum magnitudinem simulatam, & quasi in pariete depictam videt. Verum autem humilem omnes suspiciunt, quia licet exterius paruitatem præferat; intus tamen potentem magnitudinem gestat. Quare de humillimo humillimum capite, Christo Iesu, ait Isaias: Quiescite ab homine, cuius spiritus in naribus eius est, quoniam excelsus reputatus est ipse.]

Cauete, inquam, vobis, & ne peccatis vestris ad iram prouocetis hominem illum, qui licet verus homo sit, & perinde atque alij homines, halitum in naribus habeat, tamen per diuinitatem absconditam altissimus est, in cuius indignationem incurrere terribile est.

Profecto humiles in oculis Domini, atque in oculis hominum magni sunt. In conspectu quidem Domini, quoniam ille magnos fecit, & magnos habet, quibus vnigeniti Filij sui, qui exemplar humilitatis fuit, similitudinem impertiuuit. Illos Deus exaltat, atque magnificat, quos non dona sua suffragantes, sed verè dona Dei esse confitentes, ei pro illis gratias agentes considerat. Hoc sciebat Samuel, qui ita locutus est ad Saul: Nonne cum paruulus esses in oculis tuis, caput in tribus Israel factus es; vnxitque te Dominus in regem super Israel?] Mira quidem sententia: homo cum paruulus, id est, humilis

Iob 38. 3.

Greg. 28. mor. c. 4.

Isa. 1. 22.

1. Reg. 15. 17.

est

Gen. 3. 5.

Chryst. h. 16. in Gen.

est in oculis suis, in oculis Domini magnus efficitur, & cum in suis oculis magnus est, tunc vilis factus testimonio Domini reprobatur. Saul humilis ad regnum eligitur, & Saul superbus, & ex temporali potentia se iam paruulum non agnoscens, è regno deicitur. Quis non videat humiles à Deo magnos fieri, & magnos haberi; superbos verò vilissimos ac abiectissimos reputari? Nec mirum erit, quòd magni in conspectu Domini, in oculis quoque hominum magni sint: nec quòd homines suspiciant, & venerentur, quos Deus attollere, & exaltare dignatur. Illi ergo (faciente Deo, & pulchritudine humilitatis exigente) humiles magnos reputant, & vt magnitudine, ac sublimitate præditos eximio honore prosequuntur. De quo hæc pulchrè scripsit Ambrosius: Hæc humilitas, virtutum omnium caput est, quæ totum, velut quoddam nostrorum actuum fouet corpus. Quamuis infirmus aliquis sit, pauper, ignobilis, tamen si non se extollat, & præferat, ipsa se humilitate commendat. Si aliquis prædiues, & nobilis, idem si nobilitatem generis & diuitias suas iactet, insolentia sibi vilis est. Sit aliquis facundus & fortis, qui tumore facundiæ, ac virtutis elatus, plurimum sibi arroget: nonne ei propter verecundiam, & insipiens plerumque & inualidus antefertur? Denique Pharisæus in Euangelio, cum abstinens, & parcus esset alieni, liberalis sui, non refugus ieiunij, vt ipse dicebat, tamen propter iactantiam, etiam illa, quæ habere poterat, amisit. Nihil ei tor genera virtutum vno vitio decolorata prodesse potuerunt. Publicanus, qui nihil enumerare poterat, quod posset probare, propter humilitatem tamen iustificatus magis, quàm ille Pharisæus descendit è templo, secundum quod scriptum est in Propheta: Quia humiles spiritu saluabit. Nemo damnabit, quos Deus seruat; nemo vituperabit, quos Deus ipse excusat, nemo viles reputabit, quos Deus ob humilitatem sibi gratos reddit, iustitia afficit, & superbis se iactantibus anteponit. Ergo & humiles apud homines etiam magni sunt, quia quos diuina potestas decreuit magnificare, non potest imbecillitas humana despiciere.

Humiles, magni sunt, quoniam in omni bene gubernata republica magnum ducitur id, per quod ad dignitatem & principatus celsitudinem peruenitur: & magni sunt illi, qui in aliquo munere positi, ex illo ad splendidam dignitatem solent ascendere. Magnitudo est, si sis præfectus vrbs, quia ex præfecto poteris fieri senator: magnitudo est quòd sis senator, quia ex senatoribus præses supremi consilij, aut etiam prorex efficitur. Ergo in domo Dei humilitas magnitudo est, & humiles magni sunt, qui iam quasi in quodam gradu sanctitatis positi propter illum digni maioribus donis habentur, & in suprema dignitate diuinæ familiaritatis collocantur. Hi sunt magni, quos Deus non spernit, quia magnitudinem in eis participatam ex sua magnitudine posuit. De quibus dictum est in Iob: Deus potentes non abiicit, cum & ipse sit potens. Sed non saluat impios, & iudiciu pauperibus tribuit. Si enim potentes humiles sunt, si spiritu pauperes, si quamuis dignitate, ac potestate fulgeant, sunt in sua existimatione pusilli, Deus non abominatur eos, non despiciet illos, immò diligit, in magno pretio habet, eisque libentissimè opem deserit. At impios, id est superbos, de sua potestate præsumentes, non saluat, sed extremo supplicio plectendos referuat. Meritò verò Deus potentes humiles diligit, quoniam eos similes Filio suo, potentia & humilitatis plenissimo, reperit. Meritò eos diligit, quia rara, & vix inuenta amabilia sunt, &

rarum est, potentem, & in dignitate sublimi positum, humilem inuenire. Quàm mirabile id sit, docet in hunc modum Gregorius: Mitum valde est cum in cordibus sublimium regnat humilitas morum. Vnde pensandum est, quia potentes quique, cum humiliter sapiunt, culmen extraneæ, & quasi longè posita virtutis attingunt: & rectè hac virtute Donum quantum cyus placant, quia illud ei sacrificium humiliter offerunt, quod potentes inuenire vix possunt. Subtilissima namque ars viuendi, est culmen tenere, gloriam premere, esse quidem in potentia, sed potentem se esse nescire: ad largienda bona potentem se cognoscere, ad rependenda noxia omne, quod potenter valet, ignorare. Rectè itaque de talibus dicitur: Deus potentes non abiicit, cum & ipse sit potens. Deum quippe imitari desiderat, qui fastigium potentia alienis intentus vtilitatibus, & non suis laudibus elatus administrat, qui prælatus ceteris prodesse appetit, non præesse. Tumoris namque elatio, non ordo potestatis in crimine est. Potentiam Deus tribuit, elationem verò potentia malicia nostre mentis inuenit. Tollamus ergo, quod de nostro contulimus, & bona sunt, quæ Deo largiente possidemus. Hæc ille. Sed si diuites, & potentes ob humilitatem grati Deo sunt, certè eorum thesauri, ipsorumque potentia non tam in diuitiis, atque potentia, quàm in humilitate consistit, quæ illis apud summum omnium rerum conditorem gratiam peperit, & familiaritatem conciliauit. Ergo quicumque humiles, licet secundum leges huius sæculi pauperes sint & abiecti, magni re vera, & potentes existimandi sunt, quorum sola vita & sancta conuersatio Deo nobiles & diuites, & potentes commendat.

Et verè ita est; quis enim humiles non magnos & potentes iudicet, siquidem mente excelsa, & altis cogitationibus, & desiderijs præditi sunt? Equidem iudico magnos non tam metiendos esse diuitiis, aut temporali potestate, quàm magnanimitate, & studiis præcellis, ac desiderio virtutis. Humiles autem in tanta modestia, in tanta rerum temporalium paritate, mirum est quanta magnanimitate polleant, & ad quàm ardua & sublimia contendant. Magnū est, quæ magnates huius sæculi magna existimant, parua æstimare, & vt vilia, & nullius pretij contemnere. Sed hæc contemnunt humiles, qui honores, & dignitates huius temporis profus indignas iudicant, in quibus amor nostræ mentis colloctur. Magnū est, vultum potentum non vereri, minas eorum, & indignationem non timere, & quicquid possunt facere, pro nihilo ducere. Id faciunt humiles, quia cum nihil à potentibus expectent, & Deum protectore sentiant, illos, qui solum possunt occidere corpus, non timent. Magnū est, intimam Dei amicitiam percipere, & ad imitationem Angelorum aspirare. Id aggrediuntur humiles, qui ob id temporalia aspènantur, vt aeterna & cælestia percipiant. Sunt ergo illi magni, qui dum magnitudinem creatam reiciunt, quodam modo magnitudine increata vestiuntur, & verè diuinas proprietates participant. Humiles se ex se ipsis insipientes putant, & diuina sapientia reguntur: se imperfectos & peccatores existimant; at cælesti bonitate decorantur: se impotentes cogitant; sed Dei potentia fulciuntur, vt ardua & difficilia, immò & mirabilia aggrediantur, & non cæpta, aut semifacta, sed perfecta relinquunt. Se temporalibus diuitiis & honoribus exuunt; aut si actione non possunt, ea affectu deserunt, & eo ipso aeternis donis, & perfecta subiectione ad Deum, quæ summa est dignitas, induuntur. Dumque omnem huius sæculi altitudinem deserunt, nequaquam eam

perdunt,

Amb. ad
Psa. 118.
serm. 20.

Ps. 33. 19.

Iob. 36. 5.

Greg. 26.
mor. c. 19.

Augu. 14. de Ciuitate. 13.

Psal. 72. 18.

Ephes. 6. 6.

Cantic. 7. 1.

Cantic. 5. 11.

perdunt, sed pro alia sublimitate sine vlla comparatione maiori commutant. Esse autem summam altitudinem ac sublimitatem, subici Deo, Augustinus docet his verbis: Bonum est enim sursum habere cor: non tamen ad se ipsum, quod est superbia, sed ad Dominum, quod est obedientia, quae nisi humilium non potest esse. Est igitur aliquid humilitatis miro modo, quod sursum faciat cor, & est aliquid elationis quod deorsum faciat cor. Hoc quidem quasi contrarium videtur, vt elatio sit deorsum, & humilitas sursum. Sed pia humilitas facit subditum superiori, nihil est autem superius Deo, & ideo exaltat humilitas, quae facit subditum Deo. Elatio autem, quae in vitio est, eo ipso, quo respicit subiectionem, & cadit ab illo, quo non est quicquam superius, & ex hoc erit inferius, & fit quod scriptum est: Deiecisti eos, dum extollerentur. Non enim ait, cum elati fuissent, vt prius extollerentur, & postea deiicerentur; sed, cum extollerentur, tunc deieci sunt. Ipsum quippe extolli, iam deiici est. Quia ergo humiles plane ac perfecte Deo subiecti sunt, ideo magni & sublimes sunt. Si enim sublimitas est, in regno terreno regi immediate subiecti, & nullum alium superiorem nisi regem agnoscere, quam maior sublimitas erit, nec regibus huius saeculi subiecti, sed solum Deum regem omnium regum superiorem habere? Hanc sublimitatem, & altitudinem consecuti sunt humiles: non quia non subsint praetatis, & superioribus suis, aut quia non praecipis, & legibus teneantur, quis hoc nisi infans dicat; sed quia in praetatis, & regibus Dei imaginem contemplantur, & in illis Deo obediunt, & illi se subiciunt. Legunt illi in Paulo: Obedite non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes, sed vt serui Christi, facientes voluntatem Dei ex animo, cum bona voluntate seruientes sicut Domino, & non hominibus. Legunt & complent, & in hominibus Deo seruiunt; quod si homines aliquid contra Deum praecipiant, quia vident Deum non inbere, sua sublimitate vtuntur, & hominibus peccatum praecipientibus seruire contemnunt.

Apre igitur sponsa, cum de humilitate laudatur, filia principis vocata est, quasi nobilissima, & nulli alij nisi regi subiecta. Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis, filia principis! O filia principis, o anima verè humilis, o filia regis Christi, o cunctis praetata, & soli Deo tuo amatori subiecta, quam pulchra es in gressibus tuis, quam speciosa in incessu tuo, quam formosa in pedibus, quos calceamenta pretiosa, gemmis distincta & ornata circumsunt. Pedes tui affectus sunt humilitatis, quia sicut pedes terram tangunt, sic & affectus isti sub omnium pedes te demittunt. Incessus tuus exterior, humiliatio tua est, quia in perfectione, & mentis puritatem tui ipsius deiectione progredieris. Calceamenta tua, Dei Angelorumque protectio, qua fit, vt te deiicendo, in pusillanimitatem non transeas: qua fit, vt aggrediendo magna, in superbiam non desideas. Sed gressus tui pulchri sunt, quia dum ex corde te humilias, sponsum pulcherrimum imitaris, & ei, qui incomparabilis pulchritudo est, similis efficeris. Tu illum laudans, a capite laudationem ordinis. Nam verbum tuum est, o sponsa: Caput eius aurum optimum, &c.] & ad bases aureas, nempe ad pedes eius descendis, vt eius charitatem praedices, qua magnitudinem diuinitatis suae, propter nos ad carnis humilitatem depressit. Ille verò tuam laudem attexens non a capite, sed a pedibus inchoat. Vox enim illius est: Quam pulchri sunt gressus tui, vt viam ad magnitudinem demonstraret, &

A hanc aliam non esse, nisi humilitatem, omnibus audientibus aperiret. Cupis, o filia principis, vt dicatur tibi: Caput tuum vt Carmelus, & comae capitis tui sicut purpura regis vineta canalibus. Vis, inquam, vt caput tuum sicut sit Christus, & nulli alteri tanquam verè princeps, & regina nisi Christo subdaris? Enitere igitur, vt pedes tui pulchri sint, & vt incessus tuus decore humilitatis effulgeat. Caput Ecclesiae, o anima Ecclesiae filia, hoc loco Christum significat. Vnde Gregorius ait: Caput Ecclesiae Christus, qui bene vt Carmelus dicitur, quia ipse per passionem, quam sustinuit, ad gloriae Patris est exaltatus. De quo scriptum est: Et erit in nouissimis diebus praeparatus mons domus Domini in vertice montium: in Carmelo quippe Elias orans obtinuit pluiam, & nos in Carmelo orantes, pluiam impetramus, quando in Christum credentes, Christum desideramus, & a Patre irrogationem gratiae suscipimus, quam rogamus. Si itaque humilis fueris, Christum vniue cuius caput habebis, quoniam sicut diabolus, vt inquit Iob, est princeps super omnes filios superbiae, ita Christus humilibus ac simplicibus principatur. Cupis etiam vt comae capitis tui, quae non solum capiti, sed & toti corpori ornamento sunt, similes sint purpurae regis vinetae canalibus, vt inquam Sancti, qui a Christo, tanquam a capite, pendent, sua protectione, & intercessione te ad modum purpurae indumenti regalis cingant, & ornent? Sint ergo pulchri gressus humilitatis tuae, quia humilitas, quae Christo te subicit, Sanctorum etiam amorem & intercessionem promeretur. Sunt illi instar purpurae quam cuiusdam conchilij puniceus color infundit, quam, si vineta sit, & ligata tincturae canalibus, ipsa tinctura pretiosior & splendidior reddit. Nam & Christi imitatione tinguntur, & quasi eius sanguine rubricantur: quodque diutius illi adherent, eo sunt adepta virtute pulchriores. Si ergo illi te ornant, & cingunt, non poteris non Christum induere, & filia Principis, id est, magna & nobilis apparere. Atque ita intelliges, humilitatem magnorum esse virtutem, quae cor hominis magnum facit, quae in oculis Domini, & in conspectu hominum animam magnam reddit, & iam eam venisse ad perfectionem ostendit.

Canti. 7. 5.

Greg. 11.

Iob.

Quod Humilitas non deiicit animum, sed mirifice roborat, ad aggredienda difficilia.

CAPVT XI.

SI Magnorum est, difficilia aggredi, & magna ac mirabilia praestare, non erit alicui mirum, si dicamus humiles (quos magnos esse conuicimus) rerum esse magnarum, ac mirabilium patratore, ipsaque humilitate, ad ea facienda roborari. Quae veritas multis rationibus, aut longo verborum circuitu non indiget, sed sola oculorum apertione manifestè conspicitur. Aperi oculos tu, qui haec legis, aspice Ecclesiam magnalia, huiusque sponsae Christi mirabilia, & aperte videbis, vniuersa haec non a superbis, sed ab humilibus fuisse patrata, & ad felicem finem adducta. Redemptio humani generis, & eius a captiuitate daemonis liberatio, opus ob suam extimiam magnitudinem vocatum (sicut verè est) opus Dei. Nam in Abacuc legimus: Domine opus tuum, in medio annorum viuifica illud. Et in Isai: Vt faciat opus

Abacuc 3. 2. Isa 28. 21.

suum.]